

TURAN Uluslararası Sosyal ve Beşerî Bilimler Dergisi (TURANusbb)

Uluslararası Hakemli Dergi Yıl: 2025/Güz, Sayı: 9

ISSN 2792-0879

Araştırma Makalesi

Âşık Biyografisi Yazımında Karşılaşılan Problemler*

Huriye TANTU**

Öz

Sözlü şiir geleneğinin başlıca verimlerinden biri âşık şiiridir. Âşıklar, genellikle bir müzik aleti eşliğinde irticalen söyledikleri bu şiirleri halk önünde dile getirirler. Söylenen bu şiirler ilk andan itibaren sözlü geleneğin bir parçası olur ve bu şekilde gelenek içerisinde yaşamaya devam eder. Bu çalışmada âşık biyografisi yazımında kullanılan yöntemler ve bu yöntemlerden hareketle biyografi yazımı sırasında ortaya çıkan problemler, doküman analizi yöntemi kullanılarak incelenmiştir. Âşıklar için yazılan biyografilerde temel kaynakların şiirler ve halk hikâyeleri olduğu tespit edilmiştir. Ancak sözlü gelenek içerisinde yaşayan ve daima değişime açık olan bu şiir ve hikâyelerin âşık biyografisi yazımında kesin bir kaynak teşkil edememesi başlıca problem olarak görülmüştür. Çalışmaya bu problemler hakkında yapılmış çeşitli tartışmalar, hayat hikâyeleri ile ilgili kesin bilgilere ulaşılamayan âşıklardan ve şiirlerinden örnekler dâhil edilmiştir. Yaşayan âşıkların biyografilerinin yazımında karşılaşılan tutarsızlıklar gibi problemlerin yapılacak alan araştırmaları vasıtası ile düzeltilebileceği, ancak sözlü geleneğe mal olmuş âşıkların biyografilerinde eksik ya da tartışmalı olan noktalarda kesin kanıtlara ulaşılmasının oldukça zor olduğu sonucuna varılmıştır.

Anahtar Kelimeler

Sözlü şiir geleneği, âşık şiiri, âşık biyografisi

Âşık şiiri, Türk edebiyatının sözlü dönemden itibaren canlı bir şekilde yaşama kabiliyeti gösterebilmiş ve kendine has bir gelenek oluşturmuş önemli bir parçasıdır. Türk edebiyatı içerisinde önemli bir yere sahip olan âşıkların, şiirleri kadar kendileri de halka mal olmuş ve efsaneleşmiş kişilerdir. Şiirinin son dörtlülüğüne mahlasını koyarak kendine ait olan eseri gösteren bir sanatçının hayatını öğrenmek ve kayıtlara geçirmek de bu edebiyatın hayatta kalabilmesi için gereklidir.

Türk edebiyatı içerisinde âşıkların tam anlamıyla kendine yer bulması yaklaşık olarak 16. yüzyıla rastlamaktadır. Sözlü gelenekte oluşan ve sözlü gelenekte gelişen bu şiir geleneği söz ve müziğin iç içe geçtiği bir sanat tarzıdır (Boratav, 1969, s. 22). Sözlü olarak ortaya çıkan ve yaşayan bu şiir geleneği, Türk edebiyatının en yaygın verimlerinden biri hâline gelmiştir. Özellikle 19. yüzyılda zirve dönemini

* **Geliş tarihi:** 20.08.2025

Kabul Tarihi: 26.10.2025

Atıf: Tantu, H. (2025). Âşık Biyografisi Yazımında Karşılaşılan Problemler. *TURAN Uluslararası Sosyal ve Beşerî Bilimler Dergisi (TURANusbb)*, 9: 95-109.

** Doktora Öğrencisi, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, ANKARA/TÜRKİYE. E-posta: huriyetantu@gmail.com ORCID: 0009-0008-3442-7156

yapmış ve yetişmiş pek çok âşık sayesinde kendine has bir geleneği meydana getirerek farklı verimleri de etkilemiştir (Artun, 2001, s. 58).

Biyografi ve Türk Edebiyatında Biyografi Yazma Geleneği

Biyografi, tanınmış kişilerin hayat hikâyelerinden bahseden bir türdür (İsen, 1993, s. 211). İnsanın varoluşundan itibaren sözlü bir verim olarak yaşayan biyografi, yazının bulunması ve daha sonrasında edebî türlerin oluşması ile modern bir tür hâlini almıştır (Arık ve Ateş, 2022, s. 131). Biyografi yazma geleneği Arap ve Fars edebiyatından Türk edebiyatına geçerek hayat bulmuştur. Ali Şîr Nevâî'nin 1491 yılında yazdığı Mecâlisü'n-nefais Türk edebiyatında biyografi yazma geleneği için temel örnek teşkil etmiştir (Çelik, 2022, s. 4).

Osmanlı sahasında biyografi yazma geleneği ise 1538 yılında başlamıştır. Kanunî Sultan Süleyman devrinde Sehî Bey tarafından yazılan Heşt-Behişt, Tezkiretü'ş-Şuarâ adı ile kaleme alınmış ilk eserdir (İsen, 1993, s. 220). Tezkire-i Şuarâ veya Tezkiretü'ş-Şuarâ olarak da bilinen tezkireler, şair biyografilerini ve şiir örneklerini içeren eserlerdir. Biyografik ve antolojik eserler olan tezkirelerde pek çok şairin hayatından ve şiirinden örnekler bulmak mümkündür (Özarslan, 2017, s. 139).

Tezkireler, özellikle Osmanlı döneminde, pek çok şairin hayatları ile şiirlerinin kayıt altına alınmasını ve unutulmamlarını sağlamıştır. Tezkireler içerisinde yaklaşık olarak yüz-yüz elli şair bulunabilir ve şekil olarak bir şairler sözlüğü olarak nitelendirilebilir (Tolasa, 1983, s. VII). Bir gelenek hâline gelen ve pek çok kişi tarafından hazırlanan tezkirelerde başta divan edebiyatı şairleri olmak üzere âşıklar ile ilgili kayıtlara da yer verilmiştir. Ancak tezkireler kendi başlarına bir edebî verim oldukları için belli bir yazım tarzına bağlılık ile yazılmışlardır. Tezkire yazarları da tezkire yazım üslubuna bağlı kalarak eserlerini kaleme almışlardır. Bu sebeple tezkirelerde benzer tarzda ifadeler, abartı ve övgülere rastlamak mümkündür (Biçer, 2029, s. 63-64).

Tezkirecilik geleneği, Cumhuriyet ve sonrası döneme kadar devam etmiştir. Modernleşme sürecinde yapılan biyografi çalışmaları da tezkirecilik geleneğinden uzaklaşmadan devam etmiştir. Cumhuriyet sonrası dönemde ise hem ihtiyacın hem de imkânların artması ile biyografi çalışmaları tezkire tarzından uzaklaşmış ve yeni bir edebî tür olarak oluşmaya başlamıştır (Çelik, 2022, s. 6-8).

Âşıklar ile ilgili bilgilere ulaşılabilen bir diğer kaynak ise şairnâmelerdir. Doğan Kaya tarafından “Âşıklar tarafından genellikle on bir hece ile yazılan / söylenen, çağdaşı yahut kendilerinden önce yaşamış olan şairlerin mahlaslarına ve onları niteleyen birtakım vasıflarına yer verilen şiirlerdir.” şeklinde tanımlanmıştır (2003, s. 187). Şairnâmelerin âşık şiirine kaynak olabileceği ya da âşıklar ile ilgili çeşitli bilgiler verdiği düşüncesi hâkim olan bir görüş bulunmaktadır. Ancak şairnâmeler, koşma ya da mâni gibi sözlü şiir geleneği içinde üretilen şiirlerdir (Oğuz, 2011, s. 529). Şairnâmeler incelendiğinde bu şiirlerin içerisinde âşıklar ile ilgili bilginin oldukça sınırlı olduğu görülebilir. Şairnâmelerde çoğu zaman âşıkların yalnızca isimlerinin verildiği görülür. Reyhânî tarafından

söylenmiş Bugünkü Ozanlar şairnâmesini bu duruma örnek olarak gösterebiliriz. Şiirin son iki dördlüğü şu şekildedir;

...

Nevzat, Sâdî, Abbas, Mûsa bambaşka

Çıkmamışlar merdanın çıktığı köşke

Lutfî'yle kardeşlik olaydım keşke

Hudâ'nın yazdığı fermana ise

Murat Çobanoğlu, Mevlüt İhsânî

Şimdi onlardadır sözün meydanı

Hayâl olmuş bir güzelin nişanı

Alvar Köylü Âşık REYHÂN'da ise (Kaya, 1990, s. 72)

Reyhânî bu şiirde kendi zamanında yaşamış ve muhtemelen kendisinin de karşılaşmış dinlediği âşıklardan söz etmektedir. Ancak şiirinin tamamına da bakıldığında şairlerin isimleri dışında bir bilginin bulunmadığı görülür. Bu yüzden şairnâmelerin biyografi yazımında kaynak olarak kullanılması oldukça sınırlı bir düzeyde kalmıştır. İsimleri sayılan âşıkların yaşadıkları dönem hakkında bilgi sahibi olmak dışında kesin bir bilgiye ulaşmak zordur. Ayrıca şairnâmelerde şiirin yazılış tarihlerine de yer verilmez. Bu sebeple şiirin dönemi hakkında kesin bir tarih belirlemek de oldukça zordur. Yalnızca bir dönem olarak zaman aralığı belirlenebilir. Bu nedenle biyografik bir kaynak olarak şairnâmeleri kullanmak oldukça zordur.

Âşık Şiirinde Biyografi Yazımı ve Kullanılan Yöntemler

Âşık edebiyatı, sözlü olarak ortaya çıkmış ve sözlü gelenek içerisinde yaşayarak icraları gerçekleştirilen bir şiir geleneğidir. Bu nedenle âşık edebiyatı verimleri bir âşık tarafından sözlü olarak ortaya koyulduktan sonra yine sözlü olarak dilden dile aktararak yaşamaya devam etmiştir. Sözlü olan ve büyük bir çoğunluğu kayıt altına alınmayan bir gelenek ile ilgili yapılan çalışmalar da oldukça sıkıntılı olmakla birlikte büyük dikkat istemektedir.

Türk edebiyatında asıl konusu âşık şiiri ve âşıkların hayat hikâyeleri olan antolojik ya da biyografik eserlere 19. yüzyıl öncesinde rastlamak mümkün değildir. Ancak âşık şiirine yazılı bir kaynak olarak sayabileceğimiz asıl eserler cönklerdir. Cönk ya da mecmualar içerisinde yazarının ilgilendiği her konu ile ilgili bilgi bulunabilen defterlerdir. Cönkler ya da mecmualar içerisinde parça parça olarak şiir örneklerine rastlamak mümkündür. Şiirlerin dışında bilmece, ilaç tarifleri, dualar, rüya tabirleri gibi

pek çok konunun cönkler dahil edildiği görülebilir (Kaya, 2012, s. 9). Özellikle Halkevlerinin aktif olarak faaliyet gösterdiği 1932-1950 yılları arasında yerel kütüphanelerde bulunan cönkler ortaya çıkarılmış, metinler Halkevlerine bağlı yayın organlarında yayımlanmış ve bu sayede halk şairleri ile onlara ait şiirler gün yüzüne çıkarılmıştır (Öztürkmen, 2024, s. 124).

Âşık şiirine bir kaynak olarak cönkler incelendiğinde cönkün içeriğinin yazarın beğenisine göre şekillendiğini görmek mümkündür. Cönk yazan kişi sevdiği ya da unutmak istemediği şiirleri yazıya geçirir. Kişisel olan bu defterler yazarın ya da yazarların ihtiyaçlarını karşılamak veya zevklerini saklamak için aldığı kayıtlardır (Yıldırım, 2013, s. 27). Bu bazen başka bir yazılı metinden kopyalama ya da dinlerken yazıya geçirme şeklinde olabilir. Bu sebeple cönk içerisindeki metinlerde hatalara rastlanması oldukça yaygındır. Ancak cönk ve mecmualar üzerinden yapılacak tahliller hangi âşıkların halk arasında daha çok bilindiğine dair önemli bilgiler verecektir. Cönklerde bulunan şiir örneklerinin sözlü gelenekten geldiğini ve kişilerin beğenileri çerçevesinde yazıya geçirildiği göz önüne alındığında cönklerde sık rastlanan âşıklar ve şiirlerinin daha çok sevildiğini söylemek mümkün olacaktır.

Âşıklar ile ilgili biyografik bilgilerin yazılı olarak kaleme alındığı bir diğer tür ise Osmanlı döneminde önemli bir yere sahip olan tezkirelerdir. 19. yüzyıldan itibaren hız kazanan edebiyat tarihi ve edebî biyografi yazımı ile birlikte âşıkların hayatları ve şiirleri de müstakil kitaplar hâlini almaya başlamıştır.

Âşık edebiyatı ile ilgili yapılmış ilk antolojik çalışma olarak Fuat Köprülü'nün 1920-1930 yılları arasında yapmış olduğu ve daha sonra Saz Şairleri adı ile yayımlanmış olan eserini göstermek mümkündür. Köprülü bu çalışmasında 16-19. yüzyıllar arası âşık şiirinin yüzyıllara göre sahip olduğu özelliklerden bahsetmiş, şairlerle ilgili bilgiler vermiş ve şiir örneklerine yer vermiştir (2004). İlerleyen dönemlerde pek çok edebiyat tarihçisi ve araştırmacı halk şairleri ile ilgili biyografik ve antolojik çalışmalar kaleme almıştır. Bunların başında Sadettin Nüzhet Ergun'un Halk Edebiyatı Antolojisi (1938), Pertev Naili Boratav ile H. Vedat Fıratlı'nın İzahlı Halk Şiiri Antolojisi (1943) ve Vasfi Mahir Kocatürk'ün Saz Şairleri Antolojisi (1963) yer almaktadır. Bu çalışmalarda genel olarak şairler ile ilgili kısa bilgilere ve şiir örneklerine yer verilmiştir. Bu çalışmaların dışında da âşık şiiri ve âşık biyografisi yazımı ile ilgili çalışmalar devam etmektedir.

Âşıkların hayat hikâyeleri kaleme alınırken izlenebilecek olan belli başlı yollar ve yöntemler mevcuttur. Bu yöntemleri dört gruba ayırmak mümkündür:

1. Sözlü gelenekten elde edilen bilgiler; halktan, diğer âşıklardan ve ustalardan elde edilen bilgiler ışığında âşık biyografisi yazmaya çalışmak.
2. Şiirlerden ya da halk hikâyelerinden hareketle inceleme yapma; mahlas, tarih, mekân ve olaylara yapılan göndermeleri inceleyerek âşığın hayatı ile ilgili bilgi sahibi olmaya çalışmak.
3. Alan araştırması; âşığı tanıyan kişiler ile görüşmek, âşığın yaşadığı mekanlarda araştırma yapmak ya da yaşayan âşıklarla direkt olarak görüşme gerçekleştirmek.

4. Yazılı kayıtlar; arşivler ve diğer belgelerden âşıklar ile ilgili hikâye ve anlatılara ulaşmak, âşıkların hayatları ile ilgili olabilecek bilgileri toplamaya çalışmak.

Bu yöntemler âşık biyografisi yazımında temel olarak kullanılırlar ancak bir âşığın biyografisini tam anlamıyla ortaya koyabilmek için bu yolların yeterli olmadığını ve yöntemlerin de kendi içerisinde problemleri olduğunu söylemek mümkündür.

Âşık Biyografisi Yazımında Ortaya Çıkan Problemler

Âşık biyografisi yazmaya çalışılırken pek çok nedenden dolayı sorunlar ortaya çıkmaktadır. Nuh Bektaş, âşık biyografisi yazımının çalışılması zor bir konu olduğunu belirterek bu duruma nelerin sebep olduğunu sıralamıştır.

Sözlü gelenek nedeniyle veri oluşturacak malzemenin yetersizliği, biyografiyi meydana getiren araştırmacının bakış açısı, folklor verimlerine genel yaklaşım, âşıkların tarihî belge niteliği taşıyan eserleri üreten kimselerin ilgi alanına girmeyişi, bilgilerin alındığı belgelerin niteliği ve araştırmacının çıkarımlarının farklı araştırmacıların yayınlarında aynen tekrar edilmesi... (Bektaş, 2023, s. 547)

Âşık biyografisi yazımının zorluklarını bu şekilde genel olarak ifade etmek mümkündür ancak biyografi yazımında kullanılan yöntemler üzerine bir inceleme yapmak bu zorlukları daha yakından görmemizi sağlayacaktır.

Âşık edebiyatı sözlü gelenek içerisinde oluşmuş ve bu şekilde nesilden nesle aktararak devam etmiş bir gelenektir. Nasıl şiirler sözlü gelenek içerisinde yaşayıp yayılmaya devam etmişse âşıkların hayatı ve kişiliği ile ilgili bilgiler de sözlü gelenek içinde yayılmaya devam etmiştir. Gelenek içerisinde sanatını icra eden âşıkların biyografik bilgileri sözlü olarak anlatılagelmiştir. Bu nedenle âşıkların âşıklar hakkında anlattıkları, çırakların ustaları hakkında anlattıkları ya da halkın şairler hakkında anlattıkları zamanla değişmiş, hikâyeleşmiş hatta kimi zaman efsaneleşmiştir. Özellikle âşıklar hakkında yazılan halk hikâyeleri içerisinde birbirine benzeyen, olağanüstülüklerle bezenmiş anlatılara rastlamak mümkündür. Öcal Oğuz bu durumu Lord Raglan'ın kuramsal yaklaşımından yola çıkarak sözlü gelenek içerisinde yaşayan şairin kendi yaşam öyküsü değil de geleneksel kalıplara bağlı olarak oluşturulmuş halk hikâyesinin bir bölümü olarak görür (2011, s. 528). Örnek olarak Âşık Şeref Taşlıova'dan direkt derlenmiş olan Âşık Sümmânî ile Gülperi (Perizât) Hikayesi ele alınabilir. Taşlıova anlatıma başlarken hikâyesinin *serencam* ve *bir hayatın hatırası* olduğunu ifade eder. Buradan hikâye içerisindeki Sümmânî ile ilgili biyografik bilgiler verildiğini düşünmek gerekecektir. Ancak bu hikâye geleneğe uygun olarak oluşturulmuş ve belli başlı kalıpları içerisinde bulundurduğu için bu bilgilerin yüzde yüz doğru olduğunu düşünmek hatalara yol açabilir. Hikâye içerisinde Sümmânî, rüyasında pirlar tarafından ona gösterilen Gülperi için yollara düşer (2008, s. 226). Bu durum tam olarak geleneğe uygun bir unsur olarak karşımıza çıktığı için hikâyenin direkt olarak Sümmânî'nin yaşam öyküsü değil de geleneksel kalıplara

uygun olarak oluşturulmuş bir halk hikâyesi olduğunu düşünmek gerekir. Bu yüzden hikâyenin biyografik malzeme olarak kullanımına da dikkat etmek gerekir.

Âşıkların biyografik bilgilerinin sözlü gelenek içerisinde yaşayan bir unsur olması bu bilgileri değişime açık kılmaktadır. Bu sebeple âşıklar hakkında sözlü gelenek içerisinde elde edilen bilgilerin birincil kaynaktan alınmış bir bilgi olarak kabul edilmesi doğru olmaz. Yunus Emre, hakkında az kaynak bulunan ama herkesin çok sevdiği, ünü Avrupa'ya kadar taşınmış bir şairdir (Uysal, 2022, s. 3). Hayatı ile ilgili bilgilerin çoğu menkıbevi nitelikte olmakla birlikte tarihsel bilgiler de çelişkiler içermektedir. Yunus Emre ile ilgili araştırmacıların başında gelen Mehmet Fuad Köprülü, İlk Mutasavvıflar kitabında Yunus'un hayatını ele aldığı bölümde bu durumu açıklamıştır.

Menkabeyi bir tarafa bırakarak Yûnus'un hayatını ve şahsiyetini sırf tarihî ve müsbet bakımdan tedkik edecek olursak - kısmen yok edilmesi imkânsız - birtakım büyük müşküller ile karşılaşacağız; çünkü ilk tarihî kaynakların ona dâir verdikleri bilgi çok eksik ve hattâ birbirini yalanlayıcı mâhiyette olduğu gibi, hattâ biraz da menkabelerle karışmıştır. Hakikaten Yûnus'un eserlerinde kendi hayatına dâir pek az birtakım mühim îmâ ve ifşâlar mevcut ise de, *Dîvân* hakkında gelecek bölümde vereceğimiz bilgiden pek iyi anlaşılacağı gibi, bunları da büyük bir ihtiyatla kullanmak icabediyor (1976, s. 261).

Köprülü'nün ifade ettiği üzere Yunus Emre ile ilgili daha sonra yapılmış çalışmalara da bakıldığında kesin yargılarla oluşturulmuş bir biyografi yazmak oldukça zordur. Bu sebeple sözlü kültüre mal olmuş ve hayatları da menkıbevi bir hâl almış şairler hakkında biyografi yazmak başlıca bir sorun hâline gelmiştir. Burada yapılabilecek şeylerin başında toplanabildiği kadar sözlü ve yazılı kaynağı bir araya getirerek tüm veriler üzerinden tarihsel ve menkıbevi biyografiler oluşturmaya çalışmaktır.

Türkiye'de yapılmış ilk halk bilimi doktora tezlerinden biri olan, İlhan Başgöz tarafından hazırlanmış *Biografik Türk Halk Hikâyeleri (Kahramanları, Teşekkülleri, Saz Şairlerinin Eserleriyle Münasebeti)* adlı çalışmada da âşık biyografisi hazırlanırken âşıkların hayatları hakkında ne kadar az bilgiye sahip olunduğunun altı çizilmiştir. İlhan Başgöz'e göre bu durumda yapılması gereken yaşayan âşıkların biyografisini dikkate alarak onların hayatları ile hayatta olmayan âşıkların hayatları arasında benzer noktaları ortaya çıkarmaktır. Yaşayan âşıkların hayatlarının, haklarında yazılı kaynak az olan âşıklar ile ilgili bilgi verebileceğini savunur (Pehlivan, 2021, s. 54-55). Başgöz, Âşık Garip ile Şahsenem hikâyesine baktığında olağanüstülüklerin göz ardı edildiği takdirde bu hikâyenin Âşık Garip'in hayatını anlattığını ifade eder. Ancak aynı zamanda herhangi bir âşığın hayatından alınmış olabileceğini de ifade eder (2012, s. 71). Başgöz'ün doktora tezini inceleyerek makaleleştirmiş olan Gürol Pehlivan'a göre yöntem metodolojik olarak sıkıntılıdır ve Başgöz'ün böyle bir yöntemle başvurmasının nedeni âşıkların biyografileri konusunda hiçbir kaynağa sahip olmamasıdır (Pehlivan, 2021, s. 62).

İlhan Başgöz'ün biyografik halk hikâyelerini ele aldığı bu çalışmadan da yola çıkarak halk hikâyelerinin âşık biyografisi yazımında kullanılmasının ayrıca bir önemi olduğunu görmek mümkündür. Pertev Naili Boratav, halk hikâyelerini sınıflandırırken “Aşk Hikâyeleri” başlığı altında “Âşık-şairlerin romanlaşmış hayatları” alt başlığı ile âşıkların biyografisini de içeren hikâyeleri ele alır. Bu alt başlık ikiye ayrılarak “a. Yaşadıkları rivayet olunan âşıklar” ve “b. Yaşadıkları muhakkak olan âşıklar” şeklinde verilmiştir. Yaşadıkları rivayet olunan âşıklar maddesine Ercişli Emrah ile Selvi Han, Âşık Garip, Tufarkanlı Abbas, Âşık Kerem, Kurbânî ve Tahir Mirza; yaşadıkları muhakkak olan âşıklar maddesine Âşık Ali İzzet, Sümmanî, Gökçeli Ali Asker, Hasta Hasan, Dikmetaşlı Dede Kasım, Kara Gelin: Poshoflu Fakirî'nin maceraları, Karacaoğlan ve Vüdad-ı Hasta örnek olarak dâhil edilmiştir (2012, s. 18). Bu başlıklar incelendiğinde haklarında biyografik bilgilerin hikâyeler üzerinden elde edildiği âşıkların kimi durumda kesin olarak yaşadığını bile kesin olarak söylemekte güçlük çekildiği görülmektedir. Fikret Türkmen'in Âşık Garip hikâyeleri üzerine mukayeseli olarak yaptığı çalışmada bu sorunu daha iyi görebiliriz.

Türkmen, bu çalışmasında Âşık Garip hikâyelerinin farklı metinlerini tespit ederek karşılaştırmalı olarak inceler. Ancak hikâyelerin nasıl teşekkül ettiğini incelerken araştırmacıların görüşlerini de bir arada verir. Bu görüşlere göre Âşık Garip hikayesi;

- a. Bir aşığın hayat hikâyesidir (Biyografik hikâyedir),
- b. Bir şairin şiirleri üzerine kurulmuştur,
- c. Eskiden var olan bir konu alınıp işlenmiştir (1974, s. 2).

Bu durumdan da görüldüğü üzere hakkında biyografik hikâyeler bulunan bir âşığın ne zaman ya da nerede yaşadığı bir yana gerçekten yaşayıp yaşamadığı hakkında bile görüş birliğine varılamamıştır. Halk hikâyeleri âşıkların biyografileri için önemli kaynaklar olmakla birlikte, uzun yıllar gelenek içinde yaşamış bu metinleri kaynak olarak kullanırken temkinli olunması gerekir.

Âşık edebiyatının yaratıcısı olan âşıklar büyük bir çoğunlukla okuryazar olmayan, eğitim görmemiş insanlardır. Âşıkların irticalen ve toplu bir ortamda söyledikleri şiirlerin çoğunluğu ilk hâlleri ile kayıt altına alınmamıştır. Boratav'ın da ifade ettiği gibi “âşık onları (şiirlerini) er meydanına saldıktan sonra, onlar artık kendisinin tapulu malı olmaktan çıkarlar” (1969, s. 32). Âşık şiirde mahlasını söylemiş olsa bile bu şiir artık kendisinin malı olmaktan çıkarak halk arasında yaşamaya, diğer âşıklar tarafından söylenmeye başlar. Boratav, ifadesine şu şekilde devam ederek bu durumu işaret etmektedir:

Öte yandan ünlü âşıkların bile biyografyalarından (XIX. ve XX. yüzyıllarda yaşamış birkaç tanesi bir yana) bildiklerimiz ya sözlü gelenekteki söylentilere ya da şiirlerinden çıkarılan bilgi kırıntılarına dayanır. Karacaoğlan'ın yaşadığı yüzyılı bile hâlâ kesinlikle bilmiyoruz. Kerem'in, Ercişli Emrah'ın, Âşık Garip'in gerçekten yaşamış şairler olduğuna kesin hiçbir tanık yok elimizde. Âşıkların bibliyografyalarında efsanelerle gerçekler kucak kucağıdır. Âşık, adını şiirin

sonunda söyler gerçi, yani bir türlü imza atar eserinin altına, ama ayrı imzalar taşıyan aynı bir şiire çok rastlanmıştır; her âşık şiirinin, tıpkı anonim halk türküleri gibi, kısa zamanda aslından gitgide uzaklaşan değişimlere uğraması, onun sözlü gelenekte oluşan ve gelişen bir sanat yaratması olmasının beklenen bir sonucudur (1969, s. 32).

Gelenek içerisinde bu şekilde yaşayan bir şiirin değişmesi ise en kaçınılmaz sonuç olarak karşımıza çıkacaktır. Değişimler farklı şekillerde meydana gelebilmektedir. Bir âşığın şiiri uzun yıllar halk arasında sözlü olarak yaşayabilir. Bu süreçte şiir başka bir âşığa ait gibi gösterilebilir ya da şiir içerisindeki kelimelerde, yer adlarında ve zaman unsurlarında değişimler olabilir. Bu duruma örnek olarak Umay Günay; Karacaoğlu, Âşık Ömer, Kul Mustafa Kâtibî ve Gevherî gibi 17. yüzyıl âşıklarının tespit edilen şiirlerinde benzerlikler hatta aynılıklar olduğunu söylemektedir. Örnek olarak Karacaoğlu'nın

Bir yiğit gurbete çıksa

Gör başına neler gelir

şiiri ile Gevherî'nin

Bir yiğit gurbette eylense kalsa

Hakk'ın hidâyeti ana değildir

şeklinde başlayan şiirlerinin benzerliğini işaret etmektedir. Bu durumda bir şiirin farklı âşıklar adına söylenip kaydedilebildiğini de görmek mümkündür. Şiirlerin benzerlerinin farklı dönemlerde de örnekte olduğu şekilde tespit edilebileceği görülebilir. Araştırmacılar bu sorunu genellikle nazire geleneğine ve müstensihlerin yanlış tespit edilmesine bağlarken Umay Günay, şiirlerde sabit tutulan kâfiye ve rediflerin benzer konulu benzer şiirler ortaya çıkarabileceğinin de üzerinde durmuştur (2011, s. 262-263).

Bir şiir farklı âşıklar adına kaydedilebildiği gibi bir âşığın farklı yüzyıllarda yaşadığını ortaya koyan garip durumlar da ortaya çıkabilmektedir. Bu durumun en önemli örneği, başlı başına bir sorun olarak kabul edilmiş olan Karacaoğlu'dur. Fuat Köprülü, Karacaoğlu'nın 17. yüzyılda yaşamış olduğunu çünkü bu yüzyıldan sonra yazılmış mecmualarda adına rastlandığını ancak kendisi ile ilgili bilgilerin çok az olduğunu belirtir. Kaçıncı yüzyılda yaşadığına dair bilgilerin tarihî kaynaklar üzerinden alınmadığının şiirlerinden hareketle yapılan bir tahmin olduğunun da altını çizer (2004, s. 287). Farklı araştırmacılar da Karacaoğlu'nın hayatı, nereli olduğu ve ne zaman yaşadığı ile ilgili çeşitli tespitler yapmıştır. Bu tespitler daha çok menkıbeler ve hikâye rivayetleri üzerinden ilerlemiştir. İlhan Başgöz'ün çeşitli araştırmacılarından derlediği bilgiler üzerinden yaptığı tespiti göre 16. yüzyıl itibarıyla beş tane Karacaoğlu yaşamıştır (2003, s. 11). Karacaoğlu'na ait bir biyografi yazmaya çalışan araştırmacılar ortak noktalarda buluşamamış, eldeki kaynakların azlığı ve güvenilir olmaması sebebi ile de kesin

tespitler yapılamamıştır. Saim Sakaoğlu da Karacaoğlu'na özel yaptığı çalışmada “Galiba Karaca Oğlu'nun en güvenilir mezarı gönüllerimizde olanıdır” (2004, s. 141) ifadesini kullanarak bu durumun çözülemeyecek bir sorun olduğunu göstermiştir.

Karacaoğlu sorununun da dikkate alarak bakıldığında, hakkında kesin kayıtlar olmayan bir âşık ile ilgili yapılacak biyografi çalışmalarında temel kaynak olarak şiirlerin esas alınması kaçınılmazdır. Âşıklar şiirlerinde zaman zaman tarihler, mekânlar ve olaylara atıflarda bulundukları için bu unsurların izi sürülerek biyografik bir altyapı oluşturulmaya çalışılır. İlhan Başgöz de Karacaoğlu ile ilgili çalışmada bu duruma dikkat çekmiştir. Ancak şiirlerden elde edilen bilgilere yüzde yüz güvenilmemesi gerektiğinin de altını çizmiştir (2003, s. 23). Bu ifadenin haklılığını da şiirler üzerinden yapılan tespitler sonucu pek çok coğrafya ve tarihte yaşamış Karacaoğulları bulunması açıkça göstermektedir. Sözlü gelenek içerisinde yaşayan, usta çırak ilişkisi ya da âşık kolları aracılığı ile nesilden nesile aktarılan ve zamanla değişen şiirlere biyografi yazarken şüphe ile bakmak gerekmektedir. Yazılı kaynaklar da şairin ya da şiirin ilk söylendiği zamanı değil de yazıya geçirildiği zamanı vereceği için şüphe ile yaklaşılması gereken kaynaklardır.

Şiirler üzerinden âşık biyografisi yazılırken ortaya çıkan problemleri tetikleyen bir unsur olarak âşıklar arasındaki isim benzerliğini göstermek mümkündür. Özellikle aynı isme sahip olan âşıkların şiirleri gelenek içerisinde birbiri arasında karışmıştır. Bu duruma örnek olarak Erzurumlu Emrah ile Ercişli Emrah'ı gösterebiliriz (Pehlivan, 2021, s. 56). Hakkında çok az bilgi bulunan Ercişli Emrah'ın gerçekten yaşayıp yaşamadığı bile tam olarak bilinmemektedir. Ancak Erzurumlu Emrah'ın şiir tarzından farklı olarak şiir söylemiş bir Emrah'ın daha olduğu tespit edilmiştir. Ercişli Emrah'ın varlığı bu şekilde desteklenmiş olsa da kendisi hakkındaki bilgilere halk hikâyelerinden ulaşılmaktadır (Karadavut, 2024, s. 177-178). Bu sebeplerle Ercişli Emrah hakkında yeterli ve kesin bilgi bulunamamaktadır. Ayrıca iki âşığın da şiirlerinde Emrah mahlasını kullanması sebebi ile karışıklıkların olması söz konusudur.

Şiirden yola çıkılarak biyografi yazımında ortaya çıkan sorunlara bir örnek olarak da Sümmânî'nin doğum tarihi gösterilebilir. Sümmânî biyografisinde doğum tarihi, bir şiirinde geçen “Tarih seksen dokuz on bir yaşında” ifadesine istinaden 1278 (1862) olarak verilmiştir. Ancak şiirin bu dizesi “Tarih seksen yedi on bir yaşında” şeklinde de kayda alındığı için doğum tarihinin 1276 (1860) olduğu konusunda tartışmalar ortaya çıkmıştır. Bu durum daha sonrasında 1862 olarak kabul görse de Sümmânî'nin torunu Hüseyin Sümmânîoğlu bu iki görüşe de katılmayarak, şiirde geçen ifadenin “tarih seksen sekiz” olması gerektiğini savunmaktadır (Erkal, 2015, s. 17-18). Buradan da yola çıkarak görülebilir ki yakın dönemde yaşamış âşıklar hakkında da kesin olmayan tartışmalı pek çok bilgi mevcuttur.

Âşık şiirinde direkt olarak şiirler üzerinden yapılan incelemelerde her zaman kesin sonuçların bulunamayacağını söylemek mümkündür. Ancak bununla birlikte şiirlerin bir âşığı yansıtan en önemli unsur olduğunu söylemek de gerekir. Özellikle âşık fasıllarını dikkatli incelemek karşılaşılmış ya da bir

şekilde etkileşime girmiş âşıklar hakkında bilgi verebilir. Bu sebeple âşıkların yaşadıkları dönem ve gittikleri yerler hakkında fasıllar aracılığı ile bilgi sahibi olunabilir. Şiirler şairlerin hayatlarından, yaşadıkları çevreden, psikolojik durumlarından ve yaşadıkları dönemin dil kullanımından haber vermede en önemli kaynaktır. Örneğin Âşık Seyrânî 1800’de doğduğu tahmin edilen ama bu tarihte kesin karar kılınamamış bir âşıktır. Seyrânî’nin medrese eğitimi aldığı ve medreseyi bıraktığı biliniyor. Medreseyi neden bıraktığına dair bir bilgi bulunmasa da şiirlerindeki dinî tasavvufi etkinin sebebinin bu medrese eğitimi olduğunu görmek oldukça açıktır. Ayrıca Seyrânî yaşadığı dönemde hızla üne kavuşmuş bir âşıktır. Bu duruma sebep olarak da onun yaşadığı bölgeyi göstermek mümkündür. Yaşadığı bölge olan Kayseri ve Develi çevresi önemli bir ticaret merkezi olduğu için farklı âşıkların da uğrak yeridir. Bu sebeple Seyrânî ünlenmiş ve ününü devam ettirmiştir (Yüksel, 1987, s. 1-2; Balcı, 2023, s. 1). Kısacası âşık biyografisi şiirler üzerinden çalışılırken bir yandan da disiplinler arası bir bakış açısına sahip olmak gerekir. Özellikle coğrafi ve sosyolojik unsurların biyografileri şekillendirmede oynadıkları role dikkat etmek gerekir.

Âşık şiirinde biyografi oluşturulurken kullanılan ve modern bir yöntem olan alan araştırmaları yaşamış ya da yaşayan âşıkların hayatlarına ışık tutmak için gereklidir. Araştırmacılar hayatta olan âşıklara ya da birinci dereceden yakınlarına sordukları sorular ile bir biyografi oluşturma fırsatına sahiptirler. Bu sayede en güncel biyografilere ulaşmak mümkündür. Ancak yapılan çalışmalarda bu yöntemin de sorunları olduğunu görmek mümkündür.

Âşık biyografisi oluşturulurken âşığın yaşamış olduğu yere giderek hayattaysa kendisiyle görüşmeler yapılır. Ancak âşık hayatta değilse akrabaları, yaşadığı bölgede onu tanıyan insanlar ve en önemlisi de çırakları ile görüşmeler yapılır. Bu görüşmeler ışığında oluşturulan biyografilerde Sümânî örneğinde olduğu gibi zıt görüşler bulunabileceği gibi âşığın hayatı ve kişiliği ile ilgili ayrıntılı bilgiler elde edilmesi ihtimali yüksektir. Bu sayede âşığın içinde bulunduğu akraba ilişkileri, insan ilişkileri, nasıl bir eğitici olduğu gibi pek çok nokta üzerinde bilgi sahibi olunabilir. Ancak bu derleme süreçleri vakit ve maddiyat isteyen uğraştırıcı çalışmalardır.

Yaşayan bir âşığın biyografisini oluşturmaya çalışırken başvurulması gereken ilk kaynak elbette âşığın kendisidir. Âşık kendi ağzından kendi hayatını anlattığı takdirde birinci elden bir biyografi oluşturulmuş olur. Âşık ile yapılan görüşme sonucu yazılan biyografiler âşıklar ile ilgili yapılan farklı çalışmalarda kaynak olarak kullanılmaktadır. Ancak, çalışma üzerinden belli bir zaman geçmesine rağmen bu bilgilerin direkt olarak kabul edilmesi sorunlar ortaya çıkarabilir. Yaşayan bir âşık üzerine yapılacak çalışmalarda eğer imkân varsa âşık ile iletişime geçilerek bilgilerin teyit edilmesi, ortaya çıkacak hataları önleyecek ve güncel bilgilere ulaşılmasını sağlayacaktır. Bu teyitler yaşayan âşıklar ile ilgili bilgilerde hata yapılmasını engelleyerek geleneğin daha sağlıklı bir şekilde devam etmesine imkân sağlayacaktır.

Âşık şiiri ile ilgili araştırma yapılırken ortaya çıkan önemli sorunlardan biri de yazılı kaynak eksikliğidir. Sözlü bir gelenek olan âşık şiiri üzerine yapılacak araştırmalarda her yazılı kaynak ve belgenin değeri

oldukça yüksektir. Bu sebeple cönkler üzerinde yapılan çalışmalar âşık şiiri ve âşık biyografisi yazımı çalışmalarında etkin bir şekilde kullanılmalıdır. Kütüphane, müze, sahaf ve şahıslarda (Kaya, 2012, s. 10) bulunan cönklerin bilim dünyasına kazandırılması ve üzerlerinde çalışmalar yürütülmesi ile yazılı kaynaklardan elde edilecek bilgilerin artırılması sağlanabilir. Bu sayede âşık biyografisi yazımı yazılı belge niteliği taşıyan kaynaklar ile desteklenmiş olur.

Sonuç

Âşık tarzı şiir geleneği, Türk şiirinin yüzyıllar boyunca hayatta kalmış ve her kesimden insan tarafından sevilmiş bir zümresidir. Sözlü olarak ortaya çıkan bu şiirler devamında da sözlü olarak aktarılmıştır. Sözlü aktarımın etkili olmasında âşık çırakları ve âşık kolları gibi geleneğin temsilcilerini içinde barındıran kişi ve zümreler önem taşımıştır. Âşık tarzı şiir geleneğinde, elde edilen veriler üzerinden âşıkların biyografileri yazılmaya çalışılmış ve bu sayede verilerin kayıt altına alınması sağlanmıştır.

Ancak âşık şiirinde biyografi yazımının belli başlı sorunları olduğu tespit edilmiştir. Sözlü kültür içerisinde yaşayan bir geleneğin, yazılı kayıtları az olması sebebiyle var olan bilgilerin kesinleştirilemediği görülmüştür. Âşık biyografileri yazılırken genellikle şiirler ve halk hikâyeleri üzerinden biyografi yazılmaya çalışıldığı ancak bu verimlerin sözlü gelenek içerisinde aktarılmasından kaynaklı olarak mahlas, tarih, mekân ya da olayların değişim gösterdiği görülmüştür. Halk hikâyeleri içerisinde bulunan olağanüstülükler ve geleneksel kalıplar da âşıkların biyografik bilgilerine ulaşmayı zorlaştırmaktadır. Bu durumları düzeltmenin ve doğru bilgilere ulaşmanın yazılı kaynak yetersizliği nedeniyle oldukça zor olduğu gözlemlenmiştir. Ancak elde edilebildiği kadar yazılı kaynağa ulaşarak gerçeğe en yakın biyografiler oluşturulabilir. Âşık biyografisi yazılırken yaşayan âşıklar ile ilgili yapılan çalışmalarda doğru bilgiye ulaşılmasının direkt olarak âşık ile iletişime geçerek mümkün olduğu görülmüştür.

Kaynakça

- Arık, Ş., Ateş, Ö. (2022). Sorunsalları, tarihsel gelişimi ve temsilcileri bağlamında biyografi teorisine genel bir bakış. *Yazıt Kültür Bilimleri Dergisi*, 2(1), 130-153.
- Artun, E. (2001). *Âşıklık geleneği ve âşık edebiyatı*. Akçağ Yayınları.
- Başgöz, İ. (2003). *Karac'oğlan*. Pan Yayıncılık.
- Başgöz, İ. (2012). *Türkülü aşk hikâyeleri*. Pan Yayıncılık.
- Balcı, F. (2023). *Ahmed Hâzım Bey Develili Âşık Seyrânî ve Sânihât-ı Seyrânî -inceleme-metin-tıpkıbasım-*. PA Paradigma Akademi Yayınları.

- Bektaş, N. (2023). Âşık edebiyatın biyografi meselesi. Abdulkadir Emeksiz (Ed.), *Türk Halk Edebiyatı*. (s. 547-564). ALFA.
- Biçer, İ. A. (2029). *Tezkire geleneğinin son temsilcisi: İbnülemin Mahmut Kemal İnal*. Yayımlanmamış doktora tezi, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Boratav, P. N. (1969). *100 soruda Türk halk edebiyatı*. Gerçek Yayınevi.
- Boratav, P. N. (2012). *Halk hikâyeleri ve halk hikâyeciliği*. Tarih Vakfı.
- Boratav, P. N., Fıratlı, H. (1943). *İzahlı halk şiiri antolojisi*. Maarif Matbaası.
- Çelik, Y. (2022). Biyografi yazma geleneği ve cumhuriyet sonrasında biyografi sözlükleri. *Bilig*, (102), 1-25.
- Ergun, S. N. (1938). *Halk edebiyatı antolojisi*. Devlet Basımevi.
- Erkal, A. (2015). *Âşık Sümmânî divanı*. Erzurum Büyükşehir Belediyesi.
- Günay, U. (2011). *Türkiye’de âşık tarzı şiir geleneği ve rüya motifi*. Akçağ Yayınları.
- İsen, M. (1993). 16. yüzyıl sonuna kadar Osmanlılarda biyografi geleneği. *Türk Kültürü Araştırmaları*, XXXI(1-2), 211-227.
- Köprülü, F. (2004). *Saz şairleri*. Akçağ Yayınları.
- Köprülü, M. F. (1976). *Türk edebiyatı’nda ilk mutasavvıflar*. Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları.
- Karadavut, Z. (2024). *17. yüzyıl âşık edebiyatı ve temsilcileri: âşık edebiyatı el kitabı*. Fatma Ahsen Turan, Pamuk Nurdan Gümüştepe (Ed.). Nobel Akademik Yayıncılık.
- Kaya, D. (1990). *Şairnâmeler*. Kültür Bakanlığı Halk Kültürünü Araştırma Dairesi Yayınları.
- Kaya, D. (2000). *Âşık edebiyatı araştırmaları*. Kitabevi.
- Kaya, D. (2003). *Âşık edebiyatına giriş*. Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi Yayınları.
- Kaya, D. (2012). Âşık edebiyatının önemli yazılı kaynaklarından cönkler. *Kültür Çağlayanı*, (16), 9-11.
- Kocatürk, V. M. (1963). *Saz şairleri antolojisi*. Ayyıldız Matbaası.
- Oğuz, M. Ö. (2011). Âşık şiirinin sözlü aktarımı ve şairnâmelerin biyografik değeri. Filiz Kılıç (Ed.), *Prof. Dr. Mustafa İsen Adına Uluslararası Klasik Türk Edebiyatında Biyografi Sempozyum Bildirileri* (s. 523-532). Atatürk Kültür Merkezi.
- Özarslan, M. (2017). Şuarâ tezkireleri ve şairnâmeler üzerine. *Hece*, (249), 139-143.
- Öztürkmen, A. (2024). *Türkiye’de folklor ve milliyetçilik*. İletişim Yayınları.

- Pehlivan, G. (2021). İlhan Başgöz'ün biyografik Türk halk hikâyeleri unvanlı doktora tezi üzerine. *Folklor/Edebiyat*, 27(105), 47-67.
- Sakaoğlu, S. (2004). *Karaca Oğlan*. Akçağ Yayınları.
- Türkmen, F. (1974). *Âşık garip hikâyesi üzerinde mukayeseli bir araştırma*. Baylan Matbaası.
- Türkmen, F., Tan, N., Taşlıova, M. (2008). *Âşık Şeref Taşlıova'dan derlenen halk hikâyeleri*. Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Tolasa, H. (1983). *Sehî, Latîfî, Âşık Çelebi tezkirelerine göre 16.y.y. 'da edebiyat araştırma ve eleştirisi*. Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları.
- Uysal, İ. N. (2022). Yunus Emre araştırmalarının bugünkü durumu ve tek nüshaya dayalı divan neşirlerinin gerekliliği. *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, (55), 1-19.
- Yüksel, H. A. (1987). *Âşık Seyrânî hayatı ve şiirleri*. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.
- Yıldırım, D. (2013). *Elyazması bir kitap türü: cönk/cöng <kayıp Saraybosna cöngü bağlamında>*. Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yayınları.

Problems Encountered in Writing Minstrel Biographies*

Huriye TANTU**

Abstract

One of the main products of the oral poetry tradition is the minstrel poem. Minstrels usually recite these poems extemporaneously, accompanied by a musical instrument, in front of an audience. From the moment they are recited, these poems become part of the oral tradition and continue to live on within that tradition. This study examines the methods used in writing minstrel biographies and the problems that arise during the writing process, using the document analysis method. It has been seen as a major problem that the primary sources for biographies written about minstrel poets are poems and folk tales, but these poems, which exist within the oral tradition, cannot constitute a definitive source. Various discussions on these problems, as well as examples from minstrel poets and their poems, for whom definitive information about their life stories cannot be obtained, have been included in the study. It was concluded that problems such as inconsistencies encountered in writing the biographies of living minstrels could be corrected through field research, but that it was quite difficult to obtain definitive evidence for points that were incomplete or controversial in the biographies of minstrels who belonged to the oral tradition.

Keywords

Oral poetry tradition, minstrel poetry, minstrel biography

* **Date of Arrival:** 20.08.2025

Date of Acceptance: 26.10.2025

Atıf: Tantu, H. (2025). *Âşık Biyografisi Yazımında Karşılaşılan Problemler*. *TURAN Uluslararası Sosyal ve Beşerî Bilimler Dergisi (TURANusbb)*, 9: 95-109.

** Doctoral Student, Ankara Hacı Bayram Veli University, ANKARA/TÜRKİYE, E-mail: huriyetantu@gmail.com ORCID: 0009-0008-3442-7156

Проблемы При Написании Биографии Ашыков*

Хурийе ТАНТУ**

Аннотация

Одним из основных продуктов устной поэтической традиции является ашыкская поэзия. Народные поэты-ашыки обычно декламируют свои произведения перед аудиторией импровизированно, в сопровождении музыкального инструмента. С момента исполнения эти стихи становятся частью устной народной литературы и продолжают жить в рамках фольклорной традиции. В данном исследовании на основе метода анализа документов рассматриваются подходы, используемые при написании биографий ашыков, а также проблемы, возникающие в процессе. Основными источниками для биографий, написанных о поэтах-ашыках представляются стихи и повести (халк хикайеси). Однако в силу того, что эти жанры, существующие в рамках устной традиции, постоянно подвергаются изменениям, они не могут служить достоверными источниками, что является одной из главных проблем. В исследование включены различные обсуждения на эту тему, даны примеры стихов и поэтов-ашыков, о биографиях которых отсутствуют точные сведения. Был сделан вывод, что такие проблемы, как несоответствия, встречающиеся при написании биографий ныне живущих ашыков, могут быть исправлены с помощью полевых исследований. Однако довольно сложно получить достоверные доказательства недостающих или спорных моментов в биографиях народных поэтов, ставших уже частью устной традиции.

Ключевые слова

Устная поэтическая традиция, ашыкская поэзия, биография ашыков

* Дата поступления статьи: 20.08.2025

Дата принятия статьи: 26.10.2025

Atıf: Tantu, H. (2025). *Âşık Biyografisi Yazımında Karşılaşılan Problemler*. *TURAN Uluslararası Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi (TURANusbb)*, 9: 95-109.

** Аспирант, Университет им. Хаджи Байрама Вели, АНКАРА/ ТУРЦИЯ. Электронная почта: huriyetantu@gmail.com ORCID: 0009-0008-3442-7156